

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Obnova Finske

Mir, ki ga je sklenila finska republika 13. marca tega leta s sovjetsko vlado v Moskvi, ni stal Finske samo velikih žrtev, kar se tiče ozemlja, njenega strateškega položaja na Baltičnem in na Severnem morju, ampak ji je tudi zapustil težko nalogo, da se loti obnove dežele in njenega gospodarstva, ki je bilo po tri in pol meseca trajajoči vojni z Rusijo hudo oškodovano. Če bi računali teritorialno izgubo Finske po kvadratnih kilometrih, primeroma ni velika. Toda odstopitev karelijske zemlje ožine skupaj z Viborgom in vsem Ladoškim jezerom pa ribiškimi polotoki na severu, pomeni odstopitev ozemlja, na katerem je bilo bogato razvito tako poljedelstvo, kakor industrijska produkcija. Tudi odstopitev pristanišča Hangö v obliki zakupa, kakor tudi obveznost, da Finska ne ugradi svojega najsevernejšega ozemlja in da mora še tekom tega leta zgraditi železniško progo, ki bo vezala Rusijo s Švedsko, pa druge določbe, ki omejujejo pravico Finske, da ima v severnem Atlantiku svoje pomorske vojne in letalske sile, pomenijo, čeprav prihranijo državni stroške za narodna obrambna sredstva, onemogočenje razvoja gospodarskih sil in možnosti, ki so nujno zvezane z vojaško močjo in ugledom vsake države.

Nedavno je predsednik finske vlade v parlamentu izjavil, da je vlada z vsoto odločnosti začela obnovo Finske v političnem in gospodarskem pogledu. Najnujnejše vprašanje, ki se ga je bilo treba lotiti takoj za sklepom miru, je bilo, kako ustvariti domovino evakuirancem in beguncem iz ozemlja, ki je pripadlo Sovjetski Rusiji. Gre v prvi vrsti za 60.000 kmečkih družin, ki štejejo približno 350.000 duš in za okoli 100.000 meščanov iz Viborga, Hangöja, Kexholma in Dortavale, ki so pripadli Rusiji, torej skupno za 450.000 ljudi, ki so izgubili okoli 240.000 hektarjev zemlje. Za te je treba ustvariti štirideset do petdeset tisoč novih posestev. Zemlja za to je na razpolago, se pa mora še obdelati in pravilno razdeliti, kar bo seveda zahtevalo velike investicije. Za industrijsko delavstvo iz izgubljenih pokrajin je začasno preskrbljeno, bo pa treba misliti na njega stalno zaposlitev v industriji in na zato treba v prvi vrsti zgraditi vodne električne naprave, ki se, Finski pri njenem ogromnem bogastvu na lesu in vodi najbolj izplačajo, saj je do zdaj znašal finski izvoz proizvodov lesne industrije skoraj 90% celokupnega izvoza. Mislijo tudi na poživitev in povečanje rudarstva, ki je bilo do zdaj slabo razvito, bi pa moglo dati velik dohodek, ker je Finska prirodno zelo bogata zlasti na železu in bakru, toda to je vprašanje daljne bodočnosti, ker za to ni na razpolago zadostnega kapitala. Je pa veliko delovne možnosti pri zgradbi porušenihi hiš in tovarna, kakor tudi cest in železnic ter prekopov in jezov, kjer seveda ne gre samo za obnovo, ampak tudi za nove zgradbe, torej za ogromen načrt javnih del. Vojaške kroge zanimajo seveda tudi dela, ki so potrebna za narodno obrambo, to je za utrdbe, ki naj nadomestijo porušene in izgubljene trdnjave na bivši Mannerheimovi črti, ki je zdaj na ruskem ozemlju — kakor tudi za nadomestitev uničenega orožja in streliva.

Tukaj pa se začne drugo vprašanje: od kod sredstva za tako ogromno delo? Ja močna stranka na Finskem, ki meni, da velike gospodarske investicije ne bi imele pomena, če vlada ne poskrbi prej za novo oborožitev in zgradbo novih trdnjavskih del, ter se opira na zelo tehtne razloge. Velika večina finske javnosti živi namreč pod dojmom, da je finska neodvisnost slej ko prej ogrožena in da je njen mednarodni in geografski položaj danes še bolj kočljiv, nego je bil prej, saj bo igral prostor Baltičskega in Severnega morja v sedanjih vojni še veliko vlogo kot območje sporov, ki se tičejo obeh vojujočih se strank in pa Sovjetske Rusije. Kolikor utegne to biti resnično, pa ima vendarle prav sedanja vlada, ki se zaveda, da je obnova vojaške moči brez rešitve nujnih gospodarskih vprašanj sedanjega trenutka. Kar se tiče političnih vprašanj, ki jih bo še prinesla evropska vojna, bo stvar vlade, da jih po najboljšem predudarku uredi, kakor se bo zdelo potrebno.

Za izvedbo gospodarske obnove Finske so se združili največji finski gospodarski koncerni in dve velebanki in so se postavili na čelo tega dela najposlednejši možje finske dežele. Najvažnejši činitelj obnove je znana izredna energija in odpornost finskega ljudstva, ki tudi pri tem delu ne bo odpovedala. Seveda se vsi zavedajo velikih težkoč, ki so združene z obnovitvijo in okrepitvijo finskega gospodarstva. Skupna škoda, ki jo je utrpela Finska po vojni tako zaradi uničenja gospodarskih dobrin, kakor tudi zaradi izgube ozemlja in zaradi odškodnin ter rent, ki jih je treba izplačevati, se danes še ne da točno izračunati; zdi se, da cenitev, ki računa te stroške na 50 milijard finskih mark (ena finska marka je danes okoli 85 par), ni pretirana, ampak rajši prenizka. Finska iz lastnih sil svoje obnove ne bo zmogla. Vlada računa na to, da ji bo za financiranje njenih nalog nujno potrebna inozemska pomoč in da se sme v gotovem obsegu na to tudi zanašati. Saj je to edina možnost, da se nabavi potrebni kapital in prepreči inflacija. Švedska je to pomoč obljubila, seveda pa še ne vemo, v koliki meri bo mogla pomagati, ker je njen gospodarski položaj zaradi prenehanja njenega izvoza v Anglijo zelo kritičen. Isto velja za Anglijo, ki mora svoje gospodarske sile do kraja mobilizirati zoper svojega nevarnega nasprotnika, pač pa utegne biti realna postavka pomoč ameriškega kapitala, ki v tej vojni dela ogromne dobičke, dasi bo treba bajeslovni vsot za oborožitev Amerike same. Drugod pa Finska spriče sedanjih razmer zunanega posojila ne bo dobila in ga ne more dobiti, česar se sama dobro zaveda. Vprašanje je tudi, koliko bi mogla in hotela Finska pomagati Rusiji. Treba bo upoštevati, da je finsko javno mnenje proti temu, ker se boji

Italija se pripravlja na vojno

Italijanska vlada je objavila zopet nove ukrepe o vojni pripravljenosti

Rim, 4. junija. AA. Stefani. Ministrski svet se je sestel danes v palači Viminale na sejo pod predsedništvom Mussolinija.

Uradno poročilo o seji vlade

Rim, 4. junija. AA. Stefani. Seja vlade, ki je bila danes pod predsedništvom Mussolinija, se je končala ob 11.30. Vlada je sprejela zakonske predloge, ki so jih stavili posamezni ministri v zvezi z ukrepi upravne narave.

Rim, 4. junija. t. Reuter. Seja italijanske vlade je sprejela sklep, da se vsi zakoni o pripravljenosti na vojno razširijo tudi na vse italijanske afriške kolonije. Prav tako je italijanski ministr-

ski svet sprejel celo vrsto odredb o tem, da se naj izdajo posebne odredbe o tem, da naj žene vstopijo v razne službe na mesta mož, ki so bili vpoklicani v vojsko. Vlada je tudi sprejela povišanje kreditov za vojno mornarico.

Rim, 4. junija. AA. Stefani. »Popolo di Roma« piše, da so sedaj v Londonu in Parizu prepričani, da bo Italija stopila v vojno na strani Nemčije. V obeh zapadnih prestolnicah se govori o mirovni ofenzivi, ki naj bi se izvršila po predhodnem sporazumu med Italijo in Nemčijo. Istočasno pa v obeh prestolnicah naglašajo, da bosta Anglija in Francija vztrajali. List piše, da prepušča Italija obema demokracijama zadovoljstvo formulirati istočasno vprašanja in odgovore. Italija gre svojo pot. Pariz in London bi morala že iz olike opustiti omenjanje in angleško dozdnevno prijatelstvo in velikodušnost napram Italiji.

Francija še želi pogajanja z Italijo

Pariz, 4. junija. ta. Havas. Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno po današnji seji italijanske vlade, ni prav nič presenetilo francoskih vladnih krogov. Francoski vladni krogi namreč dvomijo o tem, da bi Mussolini že v tem trenutku ukrenil kaj takega, kar bi Italijo pognalo v vojno. V Parizu menijo, da bo italijanska vlada še nekaj časa oklevala.

Poučeni francoski vladni krogi menijo, da bo italijanska vlada počakala na to, da bi Francija storila kaj izizvalnega proti Italiji in da bi tedaj lahko italijanska vlada sprožila vojni vihar proti Franciji. Toda francoski tisk je do Italije zelo previden in se drži strogih cenzurnih odredb že od začetka izbruha sedanje vojne. Prav tako ni pričakovati, da bi se francosko javno mnenje moglo spozabiti proti Italiji, ker v Franciji živi več milijonov Italijanov, ki se ne morejo nad ničemer pritoževati. Vsi v Franciji živeči Italijani pa so bili stalno proti temu, da bi se naj začela vojna med Francijo in Italijo.

Francija ima sicer res zasedeno svojo mejo na Alpah proti Italiji. Toda razmerje med francoskimi in italijanskimi vojniki na meji je naravno tovariško in nikjer dosedaj ni prišlo do kakršnega koli spora med francoskimi in italijanskimi vojniki.

Če so se prekinila pogajanja med Italijo in Francijo, tedaj se je to zgodilo samo po krivdi italijanske vlade, izjavljajo v Parizu. Italija izjav-

lja, da ima zgodovinske zahteve proti Franciji; toda o teh zahtevah, za katere francoska vlada uradno ni izvedela, bi se vsekakor lahko vodila tudi pogajanja in se zanje ne bi bilo treba vojskovati.

Dasi italijanska vlada svojih zahtev ni dostavila francoski vladi, je francoska vlada stalno izjavljala, da je pripravljena na pogajanja z Italijo, toda v Rimu so vse predloge za pogajanja odklanjali s precejšnjo brezbriznostjo. Po poročilih iz Rima bi pa naj italijanska vlada te dni vendarle oklevala o tem, ali naj sproži vojno, za katero ni dejansko nobenega razloga.

V Berlinu se sedaj najbolj zanimajo za Italijo

Bern, 4. junija. t. Havas. Švicarski tisk objavlja novice iz Berlina in poudarja, da prehaja sedaj v Nemčiji zanimanje za boje v Flandriji v ozadje in da se v Berlinu sedaj predvsem zanimajo samo za to, kaj bo storila Italija. Nemški listi prinašajo večinoma samo vesti iz Rima in napovedujejo, kaj bo storila italijanska vlada. V Berlinu so vsi prepričani, da bo še ta teden prišlo do važnih in usodnih dogodkov.

Uradno glasilo »Dienst aus Deutschland« piše, da se hoče Italija boriti za svobodo v Sredozemskem morju in sicer za vse države, ki so ob tem

morju, zlasti pa za Španijo. Zato se Italija sedaj najbolj trudi, da bi Španijo dobila popolnoma na svojo stran.

Jugoslovansko trgovinsko zastopstvo v Rimu

Rim, 4. jun. AA. Jugoslovanska trgovinska delegacija na čelu s pomočnikom za zunanje zadeve dr. Piljo je prispela v Rim, kjer bo z italijansko delegacijo, na čelu katere stoji senator Gianini, proučila gotova gospodarska vprašanja med obema državama na letnem sestanku stalnega jugoslov.-italijanskega gospodarskega odbora. Pogajanja se začne danes v palači Chigi, ter bodo v glavnem posvečena poglobitvi izmenjave blaga, za katero se obe državi najbolj zanimata.

Po seji italijanske vlade:

Italijanski parniki zopet vozijo v Ameriko — V Washingtonu so prepričani, da bo Italija ostala še naprej nevojskujoča se država

Newyork, 4. junija. t. Reuter. Nekaj dni je potival ves italijanski potniški promet med Italijo in Zedinjenimi državami. Danes pa so italijanske paroplovne družbe objavile, da so prekomorski potniški promet med Italijo in Zedinjenimi državami nadaljuje.

Ameriški vladni krogi v Washingtonu izjavljajo, da je to znak, da bo ostala Italija še naprej nevojskujoča se država. Ameriški vojaški krogi pa menijo, da to stališče italijanske vlade dokazuje, da so sedaj vojaški izgledi zaveznikov bolj kot pa se je to zdelo v zadnjih dneh. Ameriški listi pišejo danes po seji italijanske vlade, da je sedaj za nami najtežji teden sedanje vojne

Nemška poročila:

Nemški oddelki se že bore v Dunkerqueu

Anglijo bodo odslej napadala nemška letala, glavnina nemške vojske pa bo sedaj šla nad Weygandovo obrambno črto

Nemško vojno poročilo

Glavni stan vodje rajha, 4. junija. AA. DNB: Boji za Dunkerque se bližajo koncu. Naše čete so vdrele v mesto in sovražniku, ki se strahovito brani, vzele iz rok utrdbe. Poulični boji s francoskimi četami, ki imajo nalogo varovati umik angleških vojakov do ladij, še vedno trajajo. Vojno letalstvo, kakor je bilo že sporočeno 3. junija, v močnih oddelkih vseh vrst orožja nenadno napadlo oporišča francoskega vojnega letalstva okoli Pariza. Posrečilo se je onemogočiti sovražno letalsko obrambo in s koncentričnimi napadi v večje ali manjše višine na letališča in industrijske naprave francoskega bojnega letalstva doseči najboljše uspehe. Opaziti je bilo veliko število požarov in eksplozij.

V boju v zraku so bila streljena 104 sovražna letala, v hangarjih ali na tleh pa uničenih 800 do 400 letal. Protiletalska artilerija je 3. junija zbila na tla 21 letal. Pri teh izredno velikih uspehih smo izgubili vsega skupaj le devet svojih letal.

Ponoči od 3. na 4. junij je sovražnik nadaljeval s svojimi letalskimi napadi in izvedel napade nad Holandijo ter zahodno in jugozahodno Nemčijo. Sovražnikov uspehi so bili tako neznatni kot še vselej doslej. Pri tem se je našim protiletalskim baterijam posrečilo pri Rotterdamu in v zahodni Nemčiji sestreliti po eno sovražno letalo, dočim so naši lovci zbili na tla tudi dvojce sovražnih aparatov.

Berlin, 4. junija. AA. DNB: Jutranji časopisi ponovno pišejo o zavezniški trditvi, po kateri Francozi in Angleži niso pretrpeli težkega poraza v Flandriji.

še večje zavisnosti od ruskega sočeda, ki Finccm dopoveduje, pa jih ne more prepričati, da je njihova bodočnost mogoča samo v čim tesnejšem prijateljstvu in sodelovanju s sovjetsko velesilo.

Finska je samo eden izmed zgledov, kakšne zle posledice ima sedanja vojna, kakšne pa bo še rodila, tega si niti najbujnejša domišljija ne more predstavljati.

driji in Artoisu, pač pa da so izvršili uspešen umik.

»Völkischer Beobachter« objavlja dva primera, ki kažeta angleško-francoske načrte za napad na Porurje in pa rezultate nemškega protinapada po 31. maju. Isti list pravi, da je agencija Havas v komentarju poročila francoskega vrhovnega poveljstva od 1. junija objavila, da se je »zgodilo čudo, ker se je umik v Flandriji spremenil v zmago«. Toda od tega čudeža ni niti sledu. Mi vidimo — pripominja list — poraz najboljših čet Francije in Anglije, kapitulacijo Belgije, zavzete obale Rokavskega preliva, ogromno število ujetnikov in velik plen. Nihče ne more trditi, da to ni ogromna nemška zmaga.

Rim, 4. junija. t. DNB: Ves italijanski tisk piše zelo obširno o bitki v Flandriji in se naslanja v veliki meri posebno na poročila nemškega vrhovnega poveljstva. Listi posebno poudarjajo, da so Nemci doslej ujeli 330.000 Angležev in Francozov.

Italijanski listi tudi pišejo, da so Nemci zaplenili zaveznikom ogromno vojnega materiala in poudarjajo, da je tudi ta plen izredno važen za nemško vojsko. Posebno mnogo vojnega materiala so Nemci zaplenili francoskim oddelkom v Artoisu.

O letalskem napadu na Pariz pišejo italijanski listi, da je bil to doslej največji letalski napad na večje mesto ali pokrajino.

Kakšni so nemški nameni

Berlin, 4. junija. AA. DNB: V zadnjih 24 urah v Angliji in Franciji skrbno komentirajo vprašanje, kaj bo Nemčija ukrenila po končanih borbah pri Dunkerqueu, katerih zadnjo zaščitno točko zavezniški žilavo branijo. Merodajna vojaška mesta trjujejo DNB-u, da bo Nemčija vojno, ki sta ji jo Francija in Anglija vsilili, nadaljevala do popolne zmage nad obema državama.

Čudno je, pravi to sporočilo, kako si nasprotna propaganda razbija glavo, ali je morala nemških čet še dovolj močna za nadaljevanje napada, ali je nemški material po dosedani ofenzivi dovolj odporen itd. Iz vsega tega se da sklepati na zaskrb-

ljenost, ali ne bodo v kratkem Nemci nadaljevali z močnimi napadi proti zaveznikom. Nasprotna propaganda se bavi z vsemi mogočimi nameni nemškega vodstva, toda Angleži in Francozi ne povedo niti ene besede o tem, kaj bodo storili zavezniški s svoje strani, da rešijo položaj in da uničijo Nemce, ki so vdrl v Francijo. Če nemško vojno poročilo pravi, da se v ujetništvu nahaja 330.000 Francozov in Angležev, potem je to res veliko število. Spomniti se je treba, da je v bitki pri Tanneburgu, ki je bila avgusta 1914, bilo ujetih 93.000 vojakov in da je v bitki ob Visli septembra 1939 padlo Nemcem v roke 177.000 poljskih vojakov. Ta dva rezultata so svoj čas smatrali za velika. Ob tej priliki se ne sme pozabiti, da je treba v skupni rezultat sedanje ofenzive na zapadu všeti tudi ujetnike nizozemske in belgijske armade. Kot rezultat borbe treh tednov se navaja, da je bilo skupno ujetih 1.200.000 mož in to 400.000 Nizozemcev, 500.000 Belgijcev ter čez 300.000 Angležev in Francozov.

Zilavi odpor pri Dunkerqueu v ničemer ne spreminja doseženega rezultata. Po prvi fazi velike nemške ofenzive na zapadu poskuša nasprotna propaganda prepričati svet o dozdnevni težavah nemškega vodstva. Ob tej priliki se stalno ponavlja trditev, da nemške čete trpijo zaradi pomanjkanja živeža. Vsak vojak ve, da je treba za čete, ki vršijo operacije, skrbeti in to tako glede živeža kakor glede municije in pogonskega materiala. Nemci prekrbujejo svoje čete z motoriziranimi enotami. Te enote so pripravljene tudi z orožjem zagotoviti, da se njihova naloga točno izvrši.

Dunkerque bo padel ta teden

Bern, 4. junija. t. Havas: Dopisniki švicarskih listov poročajo iz Berlina, da so nemški vojaški krogi prepričani, da bo Dunkerque padel ta teden in da bo bojišče okoli utrdb pri tem mestu likvidirano do konca tega tedna. Vendar pa v Berlinu priznavajo, da presega obramba Dunkerquea vsa pričakovanja in da takega odpora pri tem mestu ni bilo pričakovati.

Zavezniško letalstvo je prisililo nemško poveljstvo, da je vrglo v borbo pri Dunkerqueu vse tiste divizije, ki jih je nemško poveljstvo hotelo porabiti drugod. Švicarski dopisniki menijo, da so bile izgube nemške pehote in nemških motoriziranih divizij velike.

»Corriere del Ticino« poroča, da se v Nemčiji sedaj vse zanima samo za nove načrte nemškega poveljstva. Prav gotovo bo nemško poveljstvo na-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved: Na zahodni polovici države se bo polagoma zjasnilo. Po večini oblačno na vzhodu, kjer bo ponekod deževalo. Toplota se ne bo dosti spremenila.

Nemčija je sedaj postala glavni kupec, pa tudi prodajalec za Švede. Razumljivo je, da je trgovina z Nemčijo silno narasla. Polagoma pa se obnovi tudi trgovina s Sovjetijo, ki je v zadnjih 20 letih skoraj popolnoma zastala. Razmere pa sedaj tudi eno in drugo državo k novim gospodarskim stikom.

Stockholm, 4. junija. AA. (DNB.) Zunanji minister Gifgort je izjavil na devetem kongresu švedske socialistične stranke, da mora država razpisati nova posoila, ki bodo pokrila državne izdatke v znesku ene milijarde kron.

Churchillov govor v spodnjem domu:

„Bal sem se, da bom moral napovedati največji poraz v naši zgodovini . . .“

Angleško brodogradništvo je rešilo 335.000 mož, pač pa je armada ob 1000 topov in ob vse motorizirane naprave

London, 4. junija. AA. Reuter: Spodnji dom se je sestel danes popoldne na svojo prvo sejo v tem tednu. Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo ministrskega predsednika Churchilla. Zelo od vsega začetka je bilo v spodnjem domu precej živahno. Medtem ko so poslanci zastavljali kratka vprašanja pred začetkom na dnevni red, so prihajali v dvorano številni drugi poslanci, ki jih pri otvoritvi seje ni bilo. Vse galerije so bile polne. Na galeriji, ki je bila rezervirana za člane zgorajnjega doma, je bilo zasedeno vse do kraja. Prav tako je bila polna tudi diplomatska loža, v kateri so bili med drugimi veleposlaniki Belgije, Sovjetske zveze, Brazilije in Turčije.

Ministrski predsednik Churchill je v začetku svojega poročila o položaju na bojišču dejal med drugim, da je britanska vojna mornarica pripeljala iz Callaisa vsega le 30 neranjenih vojakov. Vsi drugi, je dejal Churchill, so bili ranjeni v teku štiridnevnih ogorčenih polničnih bojev v tem mestu. Zatem je ministrski predsednik dejal: Se pred nekaj dnevi sem se bal, da bom moral sporočiti temu visokemu domu največji vojni poraz v zgodovini Velike Britanije. Zdaj pa se je položaj spremenil. Po pravem čudežu se nam je posrečilo umakniti iz Flandrije 300.000 mož, Francozov in Angležev.

Churchill je nato omenil nekatere podrobnosti o vojnih operacijah v Flandriji, potem pa je nadaljeval:

Naše izgube

Naše izgube na morju, če računamo padle, ranjene, kakor tudi tiste, ki so izginili, znašajo nad 30.000 mož. Izgubili smo skoraj tisoč topov in vsa oklopna in prometna vozila, s katerimi smo razpolagali na severnem bojišču. To, kar se odigrava v Franciji, predstavlja vojno nesrečo zelo velikega obsega. Francoska vojska je oslabiljena, Belgija je izgubljena. Vsa pristanišča ob Rokavskem prelivu so v sovražnih rokah. Računati moramo še z novimi udarci, naperjenimi proti naši zemlji ali proti Franciji.

V zvezi s tem je ministrski predsednik prešel na vprašanje obrambe britanskih otokov. Pravi, da so zdaj v Veliki Britaniji znatnejše vojne sile, kakor pa so bile kdajkoli prej od začetka sedanje vojne, ali v svetovni vojni. Toda — nadaljuje Churchill — treba je vedeti, da se ne bomo zadovoljili z obrambno vojno. Britanski imperij in francoska republika bosta trdno povezana do zadnjega diha branila rodno grudo ter se bosta podpirala med seboj ter združila svoje sile, kakor se spodobi dobri vojni tovariši. Branili bomo svoje otoke za vsako ceno. Za nobeno reč na svetu ne bomo položili orožja.

Na koncu svojega govora je Churchill dejal: Celotno to se je zgodilo — čeprav v to možnost ne verjamem niti en trenutek — da bi sovražnik zavzel ali s lahkoto prisilil velik del našega otoka k vdaji, bo naš imperij pod zaščito britanske mornarice nadaljeval boj vse dotlej, dokler novi svet z vso svojo silo in močjo ne bo krenil na pot, da reši in osvobodi stari svet.

Položaj naše severne armade

V trenutku, ko je sovražnik konec drugega tedna v mesecu maju prebil francosko obrambno črto pri Sedanu in na Meusi, so se britanske čete in francoske armade, ki so bile vkorakale v Belgijo, ko jih je poklical na pomoč belgijski kralj, mogle rešiti samo s hitrim umikom proti Amiensu in proti jugu. Te strateške poteze niso takoj razumeli. Francosko vrhovno poveljstvo se je nadejalo, da se mu bo posrečilo ustaviti prodor. Armada, ki se je borila na severu, je bila pod njegove poveljstvo. Ker bi umik pomenil uničenje belgijske vojske, t. j., ko je general Weygand prevzel vrhovno poveljstvo ter spoznal v vsem obsegu in v vsej silovitosti nemško ofenzivo, so francoske in britanske čete v Belgiji skušale s silnimi napori obdržati se na desnem krilu belgijske vojske.

Krščanski učenjak

Münsterski škof Galen je priobčil besede, katere mu je govoril nedavno umrl profesor za filozofijo duhovnih ved na münsterski univerzi Peter Wust, ko ga je obiskal tik pred smrtjo. Wustovo ime je znano v vsem učenem svetu po delih, ki se pečajo z vprašanji sodobne filozofije vrednot, katero je obogatil z dragocnimi spoznanji. Je pa bil Wust pristaša katoliškega svetovnega nazora, h kateremu se je bil izpreobrnil po kritični dobi mladih let.

Pokojni profesor, ki je bil laik, je škofu Galenu na bolniški postelji, potem ko se je spominjal svojega očeta, trdno vernega malega kmetijskega posestnika, dejal:

»Edina prava nesreča za človeka in za svet je, če kdo ne veruje v Kristusa in njegov evangelij. Moje zadnje besede, ki jih izrekam na tej zemlji kot učitelj filozofije, so: Dve stvari sta za človeka bistveni: refleksija, to je, razmišljanje, iskanje in spoznanje resnice, pa devocija, to je, molitev, predanost vsega bitja in njegovega udejstvovanja Bogu. Vsako razmišljanje brez molitve je jalovo in človeka pogubi. Vsako razmišljanje mora biti urejeno in povišano po molitvi, ki je po svoji vrednosti neskončno nad golim raziskovanjem, in zato mali in preprosti ljudje, kakor je bil moj rajni oče, dosegaajo tako višino in notranje dostojanstvo duše, ki je ne more največji filozof ali kakršen koli učenjak, ki zida vse le na svoje znanje. Da me moje trpljenje in pričakovanje neizogibne smrti z vso resnobo navaja k še večji vdanosti Bogu, to je sreča, ki je nisem zaslužil in za katero neprestano hvallim Boga.«

ske vojske, da bi se njej olajšal nadaljnji odpor. Na desnem krilu teh britanskih in francoskih sil pa je bila sestavljena nova francoska armada z nalogo, da v protinapadu prodré čez reko Sommo. Nemški napad je učinkoval kot ogromna in ostra kosa, ki je okoli naših vojsk na severu prežala vse zveze z jedrom francoske vojske. Nemške sile so zavladale nad prometnimi vezmi, po katerih smo dobivali hrano in municijo ter si utrle pot proti obali, kjer so prispeli v bližini Dunquerquea.

Za njihovimi oklopnimi in mehaniziranimi ubijalskimi oddelki so drvele številne nemške divizije, ki so se prevažale s tovornimi avtomobili, za temi pa je bilo jedro nemške vojske. Prihrumel je oboroženi narod, ki se vedno da tako lahko povesti v to zemljo, da zatre svobodo, kakršne ta narod v lastni državi ne pozna. Kakor sem rekel je ta nemški oklopni sunek udaril do bližine Dunquerquea, ni pa se mu posrečilo priti do mesta samega. Mesti Boulogne sur Mer in Callais sta bili pozorišče srditih bojev. Britanskemu poveljniku v Callaisu so dali eno uro odloga za udajo. On je ta predlog zavrnil. Cele štiri dni je besnel v Callaisu strahoviti polnični boj. Šele peti dan je nastala v mestu tišina. Iz Callaisa smo prepeljali s ladjami vsega skupaj le 30 neranjenih vojakov. Ne vemo, kakšna je bila usoda njihovih tovarišev. Toda njihova plemenita žrtve ni bila zaman. Oni so s svojim junaškim bojem pritegnili najmanj 2 nemški oklopni diviziji, ki bi v nasprotnem primeru udarili v jedro britanskega ekspedicijskega zbora in ki bi izpopolnili obkolitev. Razen tega smo po zaslugi teh branilcev Callaisa dobili dovolj časa, da preplavimo okoli Dunquerquea in da obdržimo to pristanišče v svojih rokah. (Vzklikanje.) Ko se je pokazalo, da

ni mogoče preko Aamiensa prodréti proti severu zaradi vzpostavitve zveze med našimi četami in jedrom francoske vojske, je preostala samo še ena pot — proboj k morju. Kazalo je, da je usoda naših sil na severu zapečatena.

Ko sem pred tednom dni zahteval od tega visokega doma, naj za danes stavi na dnevni red moje poročilo o položaju na bojišču, sem se bal, da bom imel težko in neprijetno dolžnost razglasiti največji vojni poraz, ki ga pomni naša zgodovina.

Upali smo, da bomo rešili 20.000—30.000 mož

V nadaljnjih svojih izjavah je Churchill dejal, da so ga pametni in razboriti ljudje podpirali v mnenju, da se bo morda posrečilo vkrcati in prepeljati v Anglijo 20 ali največ 30.000 mož. Zdelo se je, celo bolj verjetno, da bo jedro francoskih severnih sil in britanskega ekspedicijskega zbora, z drugimi besedami vse, kar je bilo na severu od Aamiensa in Abbevillea, bodisi strto v boju ali prisiljeno k udaji zaradi pomanjkanja hrane in municije. Zdelo se je, da bo moralo celo jedro britanske vojske bodisi izginiti ali oditi v pretežno ujetništvo.

Nato je Churchill omenil kapitulacijo kralja Leopolda in je rekel med drugim: Doletel nas je še en udarec, ki je najprej izgledal, kakor da je zadnji in končen. Če belgijski vladar in njegova vlada ne bi tako dolgo iskala zavetišča v stališču, ki se je pozneje pokazalo kot pravo usodno nevtralnost, bi francoske in britanske armade zelo verjetno že v samem začetku rešile Belgijo, pa morebiti celo Poljsko. Belgijska vojska je bila

Po bombardiranju Pariza

Predsednik republike pri ranjencih

Pariz, 4. junija. t. Havas. Predsednik republike Albert Lebrun je danes popoldne obiskal bolnišnico Hotel Dieu in Vaugirard. V obeh bolnišnicah je obiskal vse ranjence večerajšnjega bombardiranja nemških letal.

Za predsednikom republike je obiskal vse ranjence tudi pariški nadškof in kardinal Suhard.

Havre bombardiran

Le Havre, 4. junija. AA. Havas. Snoči je bilo bombardirano področje Havra in sicer med 22.15 in 1.30. Sovražni letalci so metali eksplozivne snovi. Zadetih je bilo nekaj zasebnih hiš. Izpod razvalin so potegnili žrtve tega bombardiranja.

Zedinjene države opuščajo nevtralnost

Ameriški listi pišejo, da so Zedinjene države samo še nevojskujoča se država

Newyork, 4. junija. AA. Havas. Stanje nevojskovanja zamenjuje izolacijo Združenih ameriških držav — piše Mark Saliwen, politični urednik »Newyork Herald Tribune«, ki se prizadeva, da bi razodel čustva, ki prevladujejo v Washingtonu v zvezi z evropskim spopadom. Politični urednik tega lista pravi dalje, da Amerika želi storiti vse za zavezništvo in da bi mogla posedeti zavezniško svojo mornarico. V uvodnem članku pisec zahteva, naj Amerika ne upošteva več pravnih vprašanj, pač pa naj podpira predlog, da se zavezniškom pošljejo vsa razpoložljiva letala vojske in mornarice. List zahteva ta ukrep kot izraz moralnega sklepa in vere ameriškega naroda v zavezništvo.

Oboroževalni načrt Amerike

Cincinnati, 4. junija. AA. DNB. Pomočnik vojne ministra Jonson je imel govor, v katerem je med drugim dejal, da se morajo Združene Ameriške države oborožiti in biti pripravljene za vsak primer. Jonson pravi, da je treba takoj začeti z opravljanjem te velike in važne naloge, kajti n. pr., kar se tiče letalstva, ta naloga ne more biti rešena v celoti v kratkem času dveh let, pa tudi če se zastavijo vse sile. Šele v takšnem primeru bo Amerika mogla mirno čakati na morebiten napad.

Kar se tiče oklopnih vozil, topov in drugega vojnega materiala, se pričakuje, da bodo do konca 1942 končane priprave za vojsko, ki bi štela milijon mož. Od vsega tega je 280.000 mož določenih za formiranje redne vojske.

Jonson pravi, da je Rooseveltov program oboroževanja skromen. Ne more se oborožiti velika vojska kar čez noč. Ne more se zagotoviti takoj niti zaloga municije za prvih šest mesecev večje vojne. Ta program teži za navadno oborožitvijo in pripravljenostjo države, da se brani.

Newyork, 4. junija. AA. Reuter. »Newyork Herald Tribune« pravi, da je sedaj prišel čas, da Zedinjene države pred vsemi narodi izjavijo in potrdijo svoje nevojskovanje in da je končana nevtralnost Zedinjenih držav glede evropske vojne. List pravi, da tako številni napadi na pravico in mir ne morejo ostati zvezani z verzigami formalne nevtralnosti. Mogoče je, da se bo v toku prihodnjih tednov rešila usoda zaveznikov. Če bi bili podprti z vsemi materialnimi sredstvi, s katerimi razpolagajo Zedinjene države, se lahko zavezniki branijo do končne zmage.

približno pol milijona mož močna. Branila je našo edino pot k morju. Brez dogovora z nami in celo brez predhodnega obvestila ter ne da bi poiskal prej svoje ministre in ne da bi razmisлил o svojem lastnem postopku, je belgijski vladar predal svojo vojsko in je s tem izpostavil ves naš levi bok in onemogočil naši vojski preskrbo (Vzkliki zgrzanja.) Pred osmimi dnevi sem prošil ta visoki dom, naj se ne prenaagli s svojo obsodbo. Sedaj pa smatram, da nimamo več nobenega razloga, zaradi katerega naj bi se vzdržali ocene tega žalostnega dogodka (vzkliki in odobravanje). Predaja belgijske vojske je prisilila britansko vojsko, da si takoj, kakor ve in zna, zagotovi in zavaruje svoj bok ter dohod k morju, ki je bil širok 30 milj. Sprva se je zdelo nemogoče, da bi se mogle večje zavezniške enote prebiti do morja.

Rešili pa smo 335.000 zavezniških vojakov

Predsednik vlade je nato poudaril vso silovitost in strahovitost nemškega napada, pred katerim so se z zavezniški morali umikati proti Dunquerqueu. Navaial je silne jate sovražnih letal, ki so neprestano napadale in je rekel, da je včasih streljalo na zavezniške čete po 100 nemških letal skupaj. Nato je Churchill rekel: Sedaj pa se je obzorje na mah razjasnilo. Dogodil se je prvi čudež osvoboditve. (Vzklikanje.) Toda ta čudež je bil dosežen samo in edino s hrabrostjo, vztrajnostjo, popolno disciplino in neomejeno požrtvovalnostjo vsakega posameznika, dogodil se je zaradi odlik neomajne zvestobe in udanosti, ki so zmerom dišile naš narod. Na umiku se je francoskim in britanskim četam posrečilo odbijati sovražnika in sebi s tem zagotoviti umik. Sovražniku so te čete zadale take udarce, da se jih ni upal resno ogroziti pri nadaljnjem umiku. Naše vojno letalstvo je zadalo odločen poraz glavnini nemškega letalstva, ter mu je povzročilo izgube, ki predstavljajo v primeru z našimi izgubami razmerje 4 : 1 v našo korist. In vojna mornarica, ki je pri tej priliki uporabljala skoro tisoč ladij vseh vrst, je prepeljala čez kanal La Mauch več kot 335.000 mož (navdušeno vzklikanje) in sicer Francozov in Britancev. Sedaj so ti prosti izbire, ali naj bi rajši umrli, ali pa prevzeli nase sramoto ter se nahajajo na svobodni zemlji in pripravljeni, da izvedejo vse nadaljne naloge. Upoštevati moramo, da te osvoboditve ne smemo nazivati zmago. Vojne se ne dobe z izselitvami. (Odobravanje.) Toda v teh borbah smo le dosegli letalsko zmago. Te borbe so bile velika tekma med britanskim in nemškim letalstvom. Pokazalo se je, da so vsa naša letala in vsi naši piloti boljši in močnejši od nasprotnikov.

Vtis v Italijo

Milan, 4. junija. AA. DNB. Bombardiranje obrambnih naprav Pariza je napravilo globok vtis na tisk severne Italije. »Corriere della Sera« pravi, da je vojna prispela do Pariza. List pravi, da še ni mogoče predvideti, kdaj in kje se bo odigrala druga faza vojne na francoskem bojišču. List poudarja, da je inicijativa za operacije v nemških rokah. Nadalje list trdi, da sta Francija in Anglija izgubili mnogo ljudi in materiala, poleg tega pa sta zdaj razdružen gospodarsko in vojaško druga od druge.

»Popolo d'Italia« piše, da so si Angleži pridobili na osnovi izkušenj gotovo tehniko. List pravi, da je angleško vrhovno poveljstvo pokazalo premoč nad Nemčijo v glade mojsrke taktike vkrcavanja čete toda to je tudi edina premoč, pravi list.

Nesreča finskega letala

Helsinki, 4. jun. AA. DNB: V bližini pristanišča Abo je treščilo na tla finsko vojno letalo. Letalec se je ubil. Zakaj je letalo strmoglavilo na zemljo, ni znano.

Ameriške avtomobilске tovarne naj grade letala

Washington, 4. junija. AA. DNB: Finančni minister Morgenthau je izjavil, da so bile znane avtomobilске tovarne »Ford«, »Chrysler«, »Stude Baker« in »Factat« pozvane, naj izdelujejo letalske motorje, tovarna »General Motors« pa je bila pozvana, naj razširi svoje tovarne letalskih motorjev. Morgenthau je dejal, da so se vse omenjene tvrdke opredelile za gornji predlog. Smatra tudi, da se zaradi tega ne bo zmanjšala proizvodnja avtomobilov.

Washington, 4. junija. AA. Havas: Finančni minister Morgenthau je izjavil predstavnikom tiska, da je v interesu Zedinjenih držav, kakor tudi v interesu zaveznikov imel razgovor s Fordom in drugimi lastniki tovarn letalskih motorjev. Njegova želja je, da se doseže med tovarnimi sodelovanjem. Vsi so to sodelovanje obljubili, ter se proučuje sedaj nova vrsta motorjev, ki naj bi se izdelovala v velikih serijah.

New York, 4. junija. AA. Reuter: Guvernerja zveze države New York in New Jersey sta izdala naredbo, da straže čuvajo tovarne in prodajalne orožja na področju obeh držav. Guverner zveze države New York je izjavil, da ni izdal te naredbe na zahtevo Washingtona, temveč zato, ker je smatral to za pametno.

USA grade 4500 letal za mornarico

Washington, 4. junija. AA. Reuter: Senat je sprejel zakonski predlog, ki pooblašča vlado zvišati tonažo ameriške vojne mornarice za 11%. Ta zakonski predlog predvideva tudi zgraditev 4500 letal, ki bodo služila potrebam pomorskih enot.

Amerika ustavlja izvoz sirovin na Japonsko

Tokio, 4. junija. AA. DNB: Agencija Domej izve, da je ameriško zunanje ministrstvo sporočilo japonskemu veleposlaniku v Washingtonu, da bodo Zedinjene države ustavile izvoz surovin, potrebno za narodno obrambo in da bo ta ukrep veljal za vse države. Prepoved izvoza bo veljala tudi za izvoz strojev, letal, cink, gumo, železo, mangan in hrom. Agencija Domej pravi, da bo Japonska glede tega ameriškega stališča zavzela v kratkem svoje stališče.

Politični zapiski

Govorjenje o koncentraciji

Belgrajska »Politika« prinaša poročilo o gibanju opozicijskih vodij za koncentracijo ter s tem v zvezi tudi daljšo izjavo g. Milana Grola, ki je tudi za koncentracijo. »Politika« popisuje položaj takole: »Zadnje dni smo zapazili nenavadno živahno obravnavanje notranjih vprašanj v krogih opozicije v Belgradu in Zagrebu. Ker je istočasno tudi zagrebško časopisje nekaj dni pisalo o koncentraciji, je seveda občinstvo vse to spravljalo v medsebojno zvezo. Iz krogov opozicije pa ni moči dobiti kakih natančnejših pojasnil o razgovorih med demokrati in radikali. Prav tako tudi ne o izmenjavi misli, ki sta jih z njimi izmenjala zastopnika JNS g. dr. Kramer in Andjelinič ob svojem zadnjem prihodu v Belgrad.« Nato list prinaša obširno izjavo predsednika demokratske stranke g. Milana Grola, ki je govoril za koncentracijo, češ da jo zahtevajo zunanji dogodki, ne pa notranje razmere.

Nedeljske volitve na Hrvatskem

Preteklo nedeljo so bile naknadne občinske volitve v 13 občinah na Hrvatskem. Med temi je bilo 8 občin iz okraja Derventa v Bosni. Uradno sporočilo banske oblasti pravi o tem izidu: »V občin Derventa-mesto je HSS dobila 23, muslimani pa 7 mandatov. V Derventi-vas je HSS dobila 30, nestranskska srbska lista pa 6 mandatov. Bosanski Kobaš: muslimani in Srbi 13, združena lista 5. Lužanj Mulabegovi: HSS 24, nestranskska srbska lista 6. Osinja: srbski zemljoradniki 28, srbska 8. Plehan: HSS 36. Podnovlje: nestranskska srbska I. 20, nestranskska srbska II. 10. Bosanski Brod: HSS 28, Srbi in muslimani skupaj 8. Izmed drugih občin bi bilo omeniti še občino Brestovsko v okraju Fojnica, kjer je HSS skupaj z muslimani dobila 23 odbornikov, medtem ko so druge stranke dobile 7 mandatov. Povsod drugod pa je soglasno zmagala lista HSS. Hrvatski dnevnik, ki prinaša te podatke, pa izjavlja, da so muslimani kandidirali na listah HSS. Iz tega bi sledilo, da niso vse liste HSS bile sestavljene iz samih katoliških Hrvatov.

Izjava o hrvatskih volitvah

Pred nekaj časa je zagrebška »Nova Rijeka«, glasilo SDS, prinesla izjavo Miloša Vuksana o hrvatskih občinskih volitvah, ki jo je omenjeni list razlagal v korist SDS. Zdi pa prinaša belgrajsko Vreme novo izjavo Miloša Vuksana, ki takole pravi: »Na poziv predsednika vlade za sodelovanje Srbov v banovini Hrvatski ter da bi na položaje občinskih odbornikov prišli pravi in izraziti zastopniki srbskega naroda, sem skupaj z drugimi svojimi prijatelji postavil in podpiral samo take liste ter se tedaj gornjega poziva nisem nikdar odrekal. Moja izjava prav v ničemer ne potrjuje trditve SDS, češ da ona zastopa Srbe v banovini Hrvatski. Narobe je resnica! Moja izjava potrjuje v srbskih občinah zmago tistih, ki zahtevajo, naj Srbe v banovini Hrvatski zastopajo njihovi pravi zastopniki ter da naj srbski interesi bodo v skladu s stvarno silo in pravico srbskega naroda v teh krajih.«

Dr. Bičanič predava

Kakor poročajo zagrebški listi, je v soboto zvečer v Zagrebu predaval dr. Bičanič o razmerah v Sovjetski Uniji ter pripovedoval, kako ljudje tamkaj žive. Na koncu pa je mož dodal še svoje prepričanje, ki izvirja iz njegove želje, da je Rusija slovanska država, da se zlasti mnogo tam zanimajo za Jugoslavijo, posebej pa še za Hrvate itd. Hrvatski Dnevnik pa je temu predavanju dodal še svojo sodbo, češ da se tam ne izvaja nikak komunizem, temveč zgolj državni socializem, da je tam dobro razvit domovinski čut in da bo to predavanje marsikomu odprlo oči. Reči moramo, da nam bi bilo ljubo, ko bi spet enkrat slišali kako objektivno poročilo iz Sovjetske Unije. Da pa Bičaničovo predavanje nikomur ne bo moglo odpreti oči, zato je predavatelj v svoji tendencioznosti sam poskrbel, ko se je znebil na primer tako debele trditve, da tam ni komunizma in da se v Sovjetski Uniji čutijo strašno velike Slovane, kar je v gladkem nasprotju z vsemi uradnimi izjavami Sovjetske Unije in komunistične internacionale. Ze ime samo pove, kako je nekdo hotel vleči naivneže za nos.

Zakaj je bila kršena verska avtonomija muslimanov

»Muslimanska svijest« poroča, zakaj je bila kršena verska avtonomija makedonskih muslimanov ter pravi: »Pred tremi leti so bile volitve v zdaj razpuščen skopski vakufski sabor. Za te volitve je bil ogrožen boj med listo Ferhad beg Drage, ki je nesporni zastopnik prav vseh Arnavtov v državi, ter listo Srbov-muslimanov, ki so se priselili iz Bosne in ki jih vodi Hasan Kebac ter nekaterimi drugimi, ki so bili nezadovoljni s Ferhad begom Drago. Lista Ferhad bega Drage je dobila ne posebno veliko večino v saboru ter tako tudi močan vpliv na avtonomne versko-vakufske zadeve na tem področju. Nato je sabska manjšina začela sabotirati delovanje sabora. V boju zoper večino Ferhad bega Drage v saboru je najboljši nastopal znani Hasan Rebac v svojem skopskem listu »Naš dom« in tudi drugače. Dekret, ki je razpustil sabor, je povzročil v Sarajevu začudenje in iznenadenje, ker take rešitve nihče ni pričakoval.«

Zaplenjene istrske pesmi

Kakor poroča glasilo istrskih emigrantov zagrebški »Istrski glas«, je zagrebški državni pravdnik zaplenil zbirko istrskih čakavskih pesmi z naslovom »Istrjanska zemlja« od Ivana Bostijanića ter Zvana Černića s prologom Mateja Balote.

Prepovedane intervencije

Iz Belgrada poročajo, da je prosvetni minister Božidar Maksimović izdal naredbo, po kateri je v prosvetnem ministrstvu prepovedana vsakršna intervencija zaradi premostitve, dopustov, napredovanja in drugih osebnih zadev učiteljev in profesorjev. Prav tako je minister izdal naredbo, da je prošnje za premostitve in dopuste treba vlagati le po redni poti.

V čast gospodarskim zastopnikom balkanskega sporazuma

Belgrad, 4. junija. m. Na čast članom gospodarskih zastopnikov balkanskih držav in članic Balkanskega sporazuma je danes opoldne ravnatelj za zunanjo trgovino priredil slavnostno kosilo v hotelu na Avali. Med kosilom je član gospodarskih delegacij posameznih balkanskih držav in članic Balkanskega sporazuma pozdravil minister za trgovino dr. Andrej z naslednjo zdravico:

Ze nekoliko let Balkanski sporazum bdi nad mirom in blagostanjem Balkana. Do sedaj izvršeno delo ni malenkostno, toda je še vedno nezadostno. Bolj kakor kdajkoli poprej moramo danes, v času ko v velikem delu Evrope divja vojna, povečati tudi naše sodelovanje, da bi mogli uspešno braniti svoje pravice in zakonite interese. Istočasno moramo razviti vse naše napore, da bi povečali naše vzajemne izmenjave in s tem odstranili težave v nabavljanju surovin in druge težave, ki izvirajo iz sedanje vojne v Evropi. Balkanski svet balkanskega sporazuma je tako pred zelo težkim vprašanjem. Odločno sem prepričan, da bo vzajemna atmosfera, zaupljivost in razumevanje, ki je vedno vladalo v razpravah gospodarskega sveta

Balkanskega sporazuma, prineslo praktično in koristno rešitev. Časi, ki jih danes preživljamo, so izredno težki ter naravnost vsiljujejo ukrepe za skupno pomoč, da bi lahko varovali življenjske in gospodarske koristi naših držav. Razume se, da Balkanski sporazum ne izključuje raznih metod, da bi se dosegla ureditev izmenjave blaga med novimi člani dvostranske pogodbe, isto tako se strinjajo večstranski aranžmani z načeli, ki vodijo naše države. Srečen sem, ko vidim na čelu gospodarskega sveta predsednika nacionalnih odsekov treh prijateljskih držav, in to g. Hasamsaka, podpredsednika turške narodne skupščine, g. Tabakovića, bivšega ministra, predsednika uprave romunskih železnic, g. Zolotasa, vseučiliškega profesorja v Atenah. Ti bodo znali s podporo jugoslovanske nacionalne sekcije voditi do konca ta posel kot preizkušeni prijatelji in poborniki bratstva balkanskih narodov. Dvigam svojo čašo na zdravje Njihovih Velikanstev, kralju Grčije in Romunije, in na zdravje Njegove ekscelence predsednika turške republike ter pijem v znak prijateljstva in sodelovanja med balkanskimi državami.

Pripravlja se nova uredba o zavarovanju železničarjev

Belgrad, 4. junija. m. Na podlagi finančnega zakona § 6 zakona o zavarovanju delavcev § 73, šte. 4 fin. zak. 1939/40 in § 1 uredbi o proračunskih dvanajstih na mesec apríl, maj, junij in julij 1940 in o naknadnih kreditih poleg proračunskih dvanajstih namerava minister za promet v soglasju z ministrom za soc. politiko in ljudsko zdravje menjati dosedanje uredbi o zavarovanju državnega prometnega osebja z novo uredbi.

Te uredbe g. minister za promet brez dvoma še ni mogel proučiti, v duhu sporazuma od 26. avgusta prilagoditi novemu nastalemu stanju bi se sicer moglo zgoditi, da bi ta uredba mogla biti sprejeta kot zakon. Več kot 26 letna borba jugoslovanskih železničarjev za samoupravo v bolniškem fondu je bila deležna uspeha na letošnjem glavnem občnem zboru s tem, da so delegati vseh petih ravnateljstev soglasno izglasovali decentralizacijo bolniškega fonda. Medtem pa nova uredba, katero je v gori omenjenem smislu zahtevala ogromna večina jugoslovanskih železničarjev, ukinja tako rekoč še tiste male pravice, katere so samoupravni organi bolniškega fonda do sedaj uživali. § 18 nove uredbe namreč določa, da lahko minister za promet razveljavi vsak sklep in odlok samoupravnih organov ne oziroma se na to, ali je potrebno ali ne. Nova uredba daje upravnim organom absolutno moč in izigrava tudi samoupravne pravice ter člen 70 določa ugasitev mandatov članom odbora, ko je ta član premeščen.

V novi uredbi čl. 34 določa pravico na hrana-

rino največ za 26 tednov za neregulirano osebje, za regulirano pa eno leto.

Kako je ta uredba nesocialna, se vidi tudi po § 138, ker se v primeru nesreče vajence prizna za osnovo in odmero rente tisti zaslužek, ki ga dobi po preteku učne dobe osebja, ki opravlja iste posle kakor ponesrečenci. Jasno je, da se za take vajence pozneje odgovornost prevladi na privatne ustanove, ker taki siromaki od milostne rente pač ne bi mogli živeti. Značilno pri tej uredbi je tudi to, da se samoupravnim organom omejuje pravice na številne seje, da bi se tako prihranile seje. Medtem pa more šef socialno-humanitarnega odbora po novi uredbi prejemati sejni honorar za tri seje, in sicer za seje glavnega upravnega odbora, glavnega nadzornega odbora in izbranega sodišča.

Ze z ozirom na te kratke opombe se vidi, kako je ta nova uredba, ki jo misli minister za promet uzakoniti, v nasprotju s socialnimi pojmi in težnjami železničarjev po avtonomiji in decentralizaciji fonda. Zato je brezpogojno potrebno, da se ta uredba podvrže strogi reviziji in da se pošlje v pogled in mišljenje vsem železničarskim organizacijam in drugim merodajnim čimteljem, ki morajo za vse take zakonske odredbe nositi vso odgovornost in ne samo združenje jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev, ki ga vodi še vedno vplivna osebnost v prometnem ministrstvu samem, kakor tudi v glavnem železniškem ravnateljstvu, kar bi bilo končno tudi v interesu službe in pomiritve naroda potrebno že enkrat urediti.

Trpljenje beguncev

Preseljevanje narodov

Pariz, dne 24. maja.

Dostikrat sem se že vprašal te dni, kje jemljejo srednjeveški kronisti svojo mirnost in uravnovesenost, s katero opisujejo grozote vpadov v Galijo. Sicer je vse opisano: valovi beguncev, ki iščejo drugod zatočišča, obramba rimskih mest, na tisoče trupel, požgana mesta in uničena polja, ogenj, jok, sužnost, beda. Kot danes! Vendar pa je pri vsem tem ton kronistov čudno miren in samozavesten. Sicer bomo čez nekaj let tudi sami pisali, da so na pomlad leta 1940 morali izprazniti cele dežele. In to bo v enem ali dveh stvkih povedano.

Priznati moram, da danes tega miru še nisem zmožen. Lahko si še tako dopovedujem, da se je že pred dobrimi tisoč leti ljudem že tako godilo; ko pa vidim ljudi iz mesa in krvi in ne neka abstraktna bitja, katerim se to dogaja, se moram marsikdaj zjokati ob prizorih tega novega preseljevanja narodov. Ze štirinajst dni je pet, šest, morda sedem milijonov ljudi na potu: po vseh progah, po vseh cestah, peš, s kolesi, vozovi, avtomobili, iz Holandije, Belgije, iz Luksemburga in Severne Francije, starcev, otrok in žena, in vse hiti na varno pred puščobnim. Nepregledne vrste umazanih, bledih in od obupa izvoljenih obrazov se odražajo iz te reke omahujočih, izčrpanih teles, ki tvorijo eno samo zvito in trepetajoče telo z milijonom obrazov. Ceste, napravljene za tisoče veselih ljudi, ki bi pod svežim zelenjem romali od mesteca do mesteca, mimo s cvetjem okrašenih oken, so se sedaj izpremenile v en sam tekoči trak, po katerem nekaka strahotna tovarna bede pošilja v svet svoje proizvode. Po eni strani gre navzgor reka vojaštva, municije, tankov, topov in oklopnih avtomobilov, navzdol pa strnjena množica izgnancev. Vse izgleda nečloveško kot neka strahotna apokalipsa. Iz vsega hrupa in trušč motorjev, verig, železa in letal ni slišati niti enega človeškega glasu, tako da ima človek vtis groznega molka kljub peklenkemu hrustu. Počasi se pomikajo vsi ti, ki so bili še pred kratkim ljudje, in vsak kloni hrbet pod ednim premoženjem, ki ga je v naglji mogel odnesti. Kovčigi, bale, mize, kletke s kanarčki, stare ure. Vse to je po svoji grozoti in groteskosti nekaj nepopisnega. Saj človek še čuti ob poednih slučajih bede. Končno bi se realiziral bodo izstradane množice žen in otrok, ki se zbirajo okrog tovarn v času velikih stavk. Tu pa človeku odpovedo vsi čuti; čustvo, razum, srce, vse kar otrpne.

Kaj šele, če stopiš v stik z begunci. Vsa od njih je preživel dogodka za celo življenje. Posebno prvih dni mi ne bo nikdar mogoče pozabiti. Misli si prihode vlakov na pariške kolodvore. Stroji, oškropljeni od zemlje in blata, prebiti od drobcev granat, vagoni nabito polni, po večini preluknjani od strojnic. Počasi se začnajo vsipati iz njih mase ljudi; vsipati — prav za prav ne najdem nobenega izraza za to pomikanje zbilih in zlomljenih ljudi, katerih edina želja je, da bi se mogli enkrat zopet naspati, brez strahu pred bombami in strojnimi. Celi vagoni otrok, ki samo še tiho išče in vas gledajo s širokoodprtimi, objokanimi očmi. Tu in tam, iz gruče glav, ena na drugo naslonjenih, se začne klic iz sanj: »mama« in zopet se vse strese v joku. Iz kota privlečemo dve mali trupelci: tri do štiri leten otrok s prisrčno kodrasto glavico; kroglja ga je zadela naravnost v srce med tem, ko je sladko spal. Druga je zadel drobec bombe med tem, ko so bežali, da se skrijejo v jarke pred sovražnimi letali. Kar je ostalo, so v naglji zavili v ruho in odpeljali s seboj. Iz tega krvavega paketa pa gleda nepoškodovana in čudno resna glavica:

Dr. Korošec bo predaval drevi v belgrajskem radiju

Belgrad, 4. junija. m. Jutri, v sredo 5. t. m. bo ob 7.40 zvečer govoril na kratkovalovni radijski postaji v Belgradu o združnem gibanju v Sloveniji predsednik senata g. dr. Anton Korošec.

Jugoslovanski državljani v Belgiji

Beograd, 4. junija. AA. Po naknadnih poročilih, ki jih je dobilo naše zunanje ministrstvo o jugoslovanskih državljanih, živčih v Belgiji, se obveščajo prizadete rodbine, da so tudi vsi jugoslovanski državljani iz Serenta in Anversa po veliki večini začeli z delom.

Uredba poštnega ministra

Belgrad, 4. junija. m. Poštni minister je podpisal uredbi o dopolnitvi uredbe o organizaciji ministrstva za pošto, brzojav in telefon, s katero dobi mesečne osebne doklade dninarji-obrtniki, dninarji-šoferji in uslužbenici poštne avtozgaraj, ki so po 1. aprilu 1940 imenovani za zvaničnike-obrtniki, zvaničniki-šoferji, dnevnika-zi-zvaničniki in služitelji, ki so bili neposredno pred tem imenovanjem zaposleni na dve leti kot dninarji pri pošto-brzojavni-telefonski stroki. Ta doklada bo znašala višino razlike med skupnim zneskom njihove dosedanje plače v dokladi oziroma prejemkih dnevnika-zi-zvaničnikov in dnevnega zneska dnevnika, ki so jih prejeli v času imenovanja, pomnoženo s 25. Ta doklada pripada gori imenovanim s 1. majem tega leta.

PRIZAD bo kupoval domačo volno

Belgrad, 4. junija. m. Ministrski svet je podpisal uredbi o odkupu domače ovčje volne, ki bi jo nakupoval PRIZAD neposredno od pridelovalca in njihove organizacije. Za uredbi je pooblaščen finančni minister, da izda državno jamstvo v znesku 50 milijonov din za posojilo, ki ga bo najel PRIZAD. Nakupovanje volne bo PRIZAD postopoma dobavljal domačim tekstilnim tovarnam. V uredbi so dalje navedene odkupne cene posameznih vrst volne in ta uredba stopi z današnjim dnem v veljavo.

Uboj v Dreveniku

Celje, 4. junija.

V Dreveniku se je danes odigrala žaloigra, ki je zahtevala življenje 27letnega Jurja Furmana. Na cesti ga je napadel neki Bratuša Ivo, ki ga je udaril s kolom po glavi ter mu prebil lobanjo. Jurij Furman je bil prepeljan v celjsko bolnišnico, kjer je danes podlegel poškodbam.

Važno za izvoznike konj

Beograd, 4. junija. AA. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je bilo nekajkrat in z več strani obveščeno, da posamezni izvozniki konj za klanje skušajo izvažati tudi čisto zdrave konje. Nadzorstveni organi so na posameznih postajah pri pregledovanju konj, namenjenih za izvoz v tujino in sicer za klanje, prepovedali natovorjenje nekaj sto konj, ki so bili popolnoma zdravi in sposobni za dela na poljih in druge cilje. Ker je ugotovljeno, da posamezni izvozniki skušajo izogniti se obstoječim predpisom o izvozu konj in da kot kislve konje, izključujo izvoza za tri mesece, v ponovnem primeru pa za leto dni, če pa še to ne bi zaleglo, pa bodo črtani iz registra izvoznikov konj. Opozarjajo se za to vsi izvozniki, da se pri izvažanju konj za zakol strogo držijo predpisov in da v nobenem primeru ne poskušajo natovarjati zdravih in za delo sposobnih konj, češ da so to konji za zakol. (Iz ravnateljstva za zunanjo trgovino.)

Osebne novice

Belgrad, 4. junija. m. S kraljevim ukazom je napredoval za višjega veterinarskega pristava v 6. skup. Franc Herkovič iz Slovenigrada. Belgrad, 4. junija. m. Za pooblaščen inženirja sta napravila izpit iz geodetsko-kulturne tehnične stroke Avgust Vivoda in Ivan Čuček.

Belgrajske novice

Belgrad, 4. jun. m. Na prošnjo uprave belgrajskega velesejma je finančni minister odobril, da se rok ležanja blaga, sprejetega pri carinskem oddelku na ljubljanskem velesejmu, ki je bil namenjen za razstavo na tem velesejmu od 1. do 10. junija tega leta, zaradi odložitve podaljša do 1. septembra 1940.

Belgrad, 4. jun. m. Finančni minister je podpisal odlok, s katerim se letošnji poljedelski pridelki na zemljiščih ob bivši avstrijski in madžarski meji pri uvozu oprostijo vseh carin in drugih pristojbin.

Francosko težko topništvo na bojišču

Hrastniška žaloigra pred celjskim sodiščem

Emanuel Zelinka je bil obsojen na 2 leti strogega zapora

Celje, 4. junija 1940.

Celjsko okrožno sodišče je danes razpravljalo o hrastniški žaloigri, ki je bil meseca aprila in tudi meseca maja predmet številnih razpravljanih, govoric in polemik v Hrastniku, Trbovljah in tudi v Laškem in celjskem okraju. Dvorana okroglega sodišča je bila polna občinstva, posebno mnogo poslušalcev je prišlo iz Hrastnika, kjer se je odigral tragičen dogodek. Razpravo je vodil predsednik g. dr. Mak, obdolženca Zelinka Emanuela je zagovarjal g. dr. Korun, pokojnikovo ženo Gačnik Milko kot zasebno udeleženko pa je zastopal g. dr. Kalan Zdravko.

Državni tožilec je prečital obširno obtožnico proti Zelinki Emanuelu, katerega je obtožil naklepne uboja po § 178-2.

O dogodku samem ne bomo obširno poročali, ker je vsej javnosti znano po številnih dopisih v vseh slovenskih časopisih, kako se je zgodilo. Pred dvema letoma je bil odpuščen iz Kemične tovarne delavec Gačnik Vilko, družinski oče. V Logarjevi gostilni je ob neki priliki v vinjenosti žalil Zelinkovo družbo, zaradi česar je bil odpuščen iz službe. Dve leti je iskal dela, katerega pa ni dobil. Živel je na račun majhne ženske plače in razumljivo je, da je v tem težkem položaju obupal, večkrat grozil, bil zaradi tega zaprt in končno padel 15 aprila, ko se je odločil, da ponovno prosi Zelinka za delo. Tudi to pot je bil vinjen. Zena, mati in nečakinja so ga prosile, naj nikar ne gre vinjen k Zelinki, pokojni pa je zadržal pri svoji odločitvi, češ da je mlad, zdrav in voljan dela, ter mora baš na ta dan zvedeti, ali dobi službo ali ne. Zelinka so obvestili, da ga čaka na stopnicah pred pisarno Kemične tovarne odpuščen delavec Gačnik, toda Zelinka je šel, prišel do pisarne in ustrelil delavca, ki je naslednjega dne podlegel v celjski bolnišnici.

Zelinka Emanuel, prokurist Kemične tovarne v Hrastniku, je navajal v svoj zagovor, da je prišlo do tega nesrečnega dogodka zaradi tega, ker je živel zadnji dve leti v strahu, pod vtisom nešteti Gačnikovih groženj, češ da ga bo ubil itd. Odpovedal se je družbi, odpovedal zabavi, vse zaradi strahu in bojazni, da ga bo Gačnik enkrat napadel. Zelinkova soproga je to izjavo potrdila, navedla je tudi v svojem pričevanju, da je Gačnik po krivici preganjal njenega moža, ker je bil ravnatelj tisti, ki je Gačnika odpustil in bil ravnatelj Prochaska tisti, ki je celo odbil njeno prošnjo, da bi vendar sprejel nazaj v službo Gačnika, ker se ji je smilila njegova družina.

Zalosten je bil prizor, ko je stopila pred sodnike pokojnikova mati Gačnik Alojzija, stopila pred obdolženca in mu zakričala: »Morilec mojega sina.« Pripovedovala je o tragičnem dogodku pred pisarno in zatrdila, da pokojni ni imel prav nobenega orožja. Poslala je k Zelinki, nasproti prihajajočemu, svojo snaho, ki je opozorila Zelinka, naj se mozu izogne, toda on se ni zmenil za njeno opozorilo, šel je mimo in ustrelil sina. Izpovedala je, kako je stopila za obdolžencem, se vrgla predenj na kolena in zakričala: »Gospod Zelinka, kaj ste storili, sina ste mi ubili!« Podobno je izpovedala pokojnikova žena Gačnik Milka, ki je bila prav tako priča dogodka pred pisarno.

Ravnatelj Prochaska Albert je potrdil izpoved Zelinkove soproge, da je on iz lastne volje in odločno sklenil, da Gačnika ne sprejme več v službo. Nato sta bila zaslišana inž. Ullman in uradnik Barakini Franc. Prvi je podal sliko dogodka in opisal, kako so šli Zelinka, on in novinar Patz kritičnega dne proti pisarni. Tudi on je izjavil, da je Gačnik večkrat grozil njemu in Zelinki; na vprašanje sodnikov, če se pa je Gačnik koga dejansko kdaj lotil, tega ni mogel potrditi.

Zaslišan je bil bivši vodja orožniške postaje v Hrastniku Istinič Karel. Ta je podal sliko odnosa med pokojnim Gačnikom in Zelinkom. Orožja niso našli pri njem in na govorice, da ima Gačnik bokaš, so napravili orožnik preiskavo, pa tudi tega niso našli. Obratovodja Oberauer Karel je izpričal, da je Gačnik grozil, nikomur pa kaj storil. O Gačnikovih grožnjah je imela mnogo pričati tudi gostilničarka Logar Ana, kateri je večkrat grozil, prav tako tudi gostom v gostilni.

Zelinka je zatrjeval pri vsem svojem zagovoru, tudi nekaj priče je tako izjavilo, da je pokojni Gačnik v trenutku, ko bi se moral srečati z Zelinko, zgrabil v zadnji hlačni žep. Tre države priča Jovčenko Vida, ki je bila v času dogodka živa priča, oddaljena od kraja dogodka le nekaj korakov, pobija in izključuje, da bi pokojni ob prihodu Zelinka planil s stopnic proti Zelinki in segel v zadnji hlačni žep, priblija pa, da je Gačnik stal in si dal levo roko v bok, desno pa je imel naravnost spuščeno. Priča Hadolin Jožef je izpovedal, da pokojni Gačnik nikoli ni imel orožja, niti noža, pred dogodkom pa mu je Gačnik v gostilni Logar pri kozarcu izjavil, da gre sedaj prosit dela, ker hoče delati, ker je zdrav in mlad, ker ga boli, da tuji dobe delo, on ga pa ne more. Zelinkova služkinja Jazbinšek Lina je izpovedala, da se je njen gospodar Gačnika res bal. Pokojnikov brat Gačnik Hinko je nekaj časa pred dogodkom opozoril svojega brata Gačnika Vilka, naj vendar ne stori kaj takega, kar bi škodovalo trem bratom, zaposlenim v Kemični tovarni. Pokojni pa je dal svojemu bratu častno besedo, da ne bo storil nikomur nič žalega, da hoče prositi le za delo, svojih rok pa ne bo mazal s švabi in Zelinko.

Nato sta bila zaslišana Jelen in krošnjar Barač Marjan. Krošnjar Barač je namreč pripovedoval Jeleno o neznanim moškem, ki mu je pokazal samokres in izjavil, da bo danes nekdo padel. Jelen pa je to pri današnji razpravi drugič izpovedal kot v Laškem. Cestnik Vlado, šofer v steklarni, ki je odpeljal pokojnika v bolnišnico, je skraj izključil možnost verjetnosti, da bi kdo med hitro vožnjo odpiral vrata na avtomobilu.

Novinar Patz, ki živi že 25 let v Celju, je v začetku svojega pričevanja prosil zaradi popolnega

neznanja slovenskega jezika za tolmača. G. Patz je bil namreč priča dogodka. Kot poklicni časnikar in priča tega dogodka ni napisal o njem niti vrstice. Za njim je bil zaslišan starček 74 letni pismonoša in pisarniški sluga Paher Anton, katerega je Zelinka, kakor je sam izjavil, jemal zaradi varnosti s seboj, če bi ga napadel Gačnik. Priča Zibret Franc je izpovedal in izključil vsako možnost, da bi Gačnik tik pred usodnim strelom segel v zadnji desni žep. Zaletel Josip pa je izjavil, da v Logarjevi gostilni pred tem dogodkom ni videl prav nobenega krošnjarja.

Po prečitaniu sodnih zapiskov je spregovoril državni tožilec dr. Rus. Kakor v obtožnici, tako je tudi v svojem govoru pribil dejstva, ki kažejo, da se ta nasilna smrt ne da z ničemer opravičiti, ker bi se lahko Zelinka Gačnika, ki je bil vinjen, ki mu je grozil, na katerega čakanje je bil tudi opozorjen, izognil po starem pregovoru, da se je treba ogniti pijanega s senenim vozom. Pripomnil je, da prhni pod zemljo družinski oče, ki kliče po zadoščenju in pravici.

Zastopnik zasebne udeleženke g. dr. Zdravko Kalan je v dolgem in jedrnatem govoru pribil dejstvo o obdolženčevi krivdi in podal osebno prepričanje, da gre v tem primeru za umor. Če je bil Gačnik res tako slab človek, kot ga ocenjuje Zelinka in nekatere priče, potem ne bi bilo takoj po tragičnem dogodku demonstracij v Hrastniku, potem ne bi imel pokojnik tako lepega pogreba, se ne bi zanj zavzemali vsi časopisi, ne bi prišli številni Hrastničani na današnje razpravo, da slišijo na merodajnem mestu sodbo o tem dogodku, katerega je ljudski glas ostro obsodil. Pribil je, da danes vsa javnost čaka in je prepričana, da sta vsaj pred sodiščem gospod in delavec enaka.

Zelinkov branilec g. dr. Korun iz Ljubljane je v poldrugournem govoru navajal vse mogoče in nemogoče olajševalne okoliščine v prid obtoženca. V svojem govoru je ostro napadel vse slovenske časopise in časnikarje, češ da so pisali o tem dogodku tendenčno itd.

Ob tri četrt na 5 se je senat umaknil k posvetoivanju in čez pol ure izrekel sodbo.

Sodišče je obsodilo Zelinka Emanuelu po par. 178-2 z uporabo § 71-4 kaz. zak. na dve leti strogega zapora, na dve leti izgube častnih državljskih pravic, plačilo povprečnine 1000 din, na

Ruski Lawrence

Medtem ko na evropskem zahodu besni svetovna vojna, čaka vzhod v zagonetni dremavici. V polmraku skrivnostne igre s silami za pot v Indijo se pojavljajo pustolovske osebe. Eden teh je ruski agent Astakov, ki prede moskovske niti.

Berlin—Teheran—Moskva—Bagdad

Kdo je bil angleški polkovnik Lawrence, se je zvedelo šele po njegovi smrti. Dokler je živel, je bilo njegovo ime zavito v kopreno osmih bajk. Njegovo zgodovinsko delo je bilo to, da je med svetovno vojno ščeval arabske mohamedance proti Turčiji, ki je bila v zvezi z Avstrijo in Nemčijo. Razvnel je vstajo v Iraku in je postavil svojega prijatelja Fajsala za kralja. Njegovo delovanje, ki je bilo večkrat obdano z orientalskimi pustolovščinami, je dobilo posnemovalce, in njegovi učenci delujejo z njegovimi navadami. Tudi nasprotniki Angleže imajo svoje Lawrence.

Jurij Vasiljevič Astakov, skrivnostna osebnost, ki jo srečaj zdej v Berlinu, zdej v Bagdadu, pa ga nato kot ztem vidiš v Teheranu ali v Moskvi, po zunaje niti malo ni predstavnik takega svetovno-političnega pustolovca. Mršav je, košen, naprej sklonjen, osivel, kratkih brk in skoraj nikoli obrat. Ko govori, se mu blede lice nabere v gube krog levega očesa, kar je videti kot smehljaj. Ničbe bi si ne mislil, da je ta jako živčno razdraženi, nadušljivi, 46-letni človek eden od tistih poglavitnih zastopnikov sedanje zgodovine, ki so imeli važno vlogo pri zbližanju nove Nemčije z Rusijo jeseni 1939. Takrat je bil nekajkrat prišel v Berlin, kamor ga je kot spretnega politika poslal njegov veliki politični prijatelj Molotov. Ko je tako preprosto, ko kak nižji uradnik sedel v slaščičarni v Berlinu in se s svojim nervozno podhrtevačim obrazom večkrat ozrl k vratom, je pričakal nemškega stotnika v. Bodenholtsa. Kakor sta se ta dva pozdravila, je bilo ko videti, da sta že stara znanca.

Ze dolgo prej, preden sta se bili zbližali Rusija in Nemčija, se je bil Astakov seznanil z nemškim tajnim agentom v Prednji Aziji, z majorjem Larsenom in z Bodenholtsom. Stotnik, ki je bil zdaj v vojaški obleki, je bil takrat preoblečen v Arabca in je govoril s perzijskimi besedami pomešano arabščino tistih krajev. Ostakov gladko govori nemščino, Bodenholts pa govori bengalsko narečje tako gladko, da bi preslepl slehernega domačina, toda Astakova ne. Teh dveh seveda ni zbližalo kako osebno nagnjenje, marveč skupnost v udejstvovanju, to je pionirsko delo na cesti, ki loči Rusijo od Indije in ki vodi čez Kabul, glavno mesto Afganistana.

V okolici Kabula ima Astakov majhno vilo. Ondi biva le malo časa v letu, toliko, kolikor utegne v svoji veliki zaposlenosti. Največkrat potuje po opravkih in noben njegov uslužbenec ne ve, v katerem kotu Azije je njegov gospodar. In sploh nihče ne ve dosti o njem in prav malo o njegovi družini. V Moskvi živi gospa njegovega imena, v nekem vzgojevališču na Krimu pa sta njegova dva sinova, ki ju on pač malokdaj vidi.

Otroški kotichek

ZAČARANI GOZD

(169) Vse je šlo sijajno. Bil so že zelo daleč. Poniglavček se je obrnil nazaj in rekel: »Čez eno uro bomo že pri palčku Samotarčku.«

(170) Ko bi se le ne bil obrnil Kajti, o joj! Kaj se je zgodilo! Vozček se je zaletel v štrlečo korenino in se prevrnil. Nekaj je strašno zaškripalo... krak! mijavk! in Ančka ter Poniglavček sta sedela na tleh.

stroške celjske bolnišnice, 1281 pogrebnih stroškov in na plačilo kazenskega postopanja. Zahteva Gačnik Milke se zavrne na pot civilne pravde.

G. dr. Korun je vložil priziv in revizijo. — Razprava je trajala nepretrgoma od 8 zjutraj do 6 zvečer in je občinstvo, ki je napolnilo sodno dvorano, vztrajalo do obsodbe.

Meke so vodila njegova pota. Vseposod hodi po sledovih svojega velikega predhodnika — Angleža Laurencea.

Bagdadska železnica — pot v Indijo — pota nafte

Astakovu so naložili tri naloge, da jih izvrši. V Teheranu propagira gradnjo železnice Benderšah—Benderšapur, ki bo zgrajena ob meji Iraka. Sovjetska Rusija upa, da bo na tej črti pridobila zase del prednjeazijske trgovine in da bo Angleže potisnila s tržišč. Irška vlada je kot protipotezo na tej šahovnici začela graditi irško prometno omrežje in ga meni na progi Sergat—Nisibinan priključiti na zahod. V Kabul u vzdružuje Astakov simpatije za Sovjetsko Rusijo, da si ohrani svobodno pot v Indijo za primer, če bi angleško svetovno gospodarstvo zašlo v zagato. Predvsem pa mora tolmačiti novo zunanjo politiko sovjetske vlade oblastnikom in domačim poglavarjem v Iranu, Iraku, Afganistanu in v Indiji...

Prav nič pa noče slišati o tem, da je v vseh teh zadevah in spletkah poglavitna stvar mezo-potamijski petrolej. Petrolej ga ne zanima. Pravi, da si je treba najprej s propagando pridobiti zemljo, potem pride tudi še petrolej v oblast. Njegovi nemški prijatelji glede na to niso povsem njegovih misli, vendar ne ugovarjajo. Zadovoljni so, da je dobil Iran zdaj prosto prehodno pot skozi Sovjetsko Rusijo. Rusija daje inženirje, letala in pa zlato. Iran ima petrolej in navaja reko tekečega zlata v Malo Azijo. »Anglo-Iransko družbo« nadzorujejo USA, Francija in Anglija, Turčija pa je družabnica štirizeve sadabadske pogodbe, ki jo veže z Iranom, Afganistanom in z Irakom.

Naloga Astakova, ruskega Laurencea, torej ni lahka.

Učna doba

Baje je bil Astakov rojen v Nižjem Novgorodu. Ko je bila izbruhnila ruska revolucija, je bil kot vojak Bursilove armade na fronti; Brusilov je postal kasneje njegov učitelj na moskovski vojaški akademiji. Akademijo so večkrat poklikali na fronto. Astakov je postal komisar pri nekem polku, pozneje pri brigadi in je bil deležen velikega zaupanja Trockega. Pozneje je krenil na diplomatsko pot, vendar je deloval zmeraj v ozadju kot agitator in spletkar, križal je pota Angležev in Nemcev in se je pojavil v različnih preoblekah zdaj tu zdaj tam. Tja do Kalkute in

Iz banovinske službe

Napredovali so: Anton Prelesnik pri okr. cestnem odboru v Mariboru za banov. cestnega nadzornika VII. pol. skupine; Gračner Hinko pri banski upravi v Ljubljani za banovinskega knjigovodjo VII. pol. skupine; Franc Jakič v drž. bolnišnici za duševno bolne Ljubljana-Studenec za služitelja II. pol. skupine; Ignacij Čokl pri tehn. oddelku banske uprave v Ljubljani za banovinskega uradn. pripravnika tehnika za IX. pol. skupino; Marija Fink pri drž. bolnišnici v Ljubljani za arhivskega uradnika X. pol. skupine; Peter Borec pri okr. cestnem odboru v Kamniku za banov. cestnega nadzornika uradniškega pripravnika za X. pol. skupino; inž. Anton Stergaršek pri okr. cestnem odboru v Mariboru za banov. tehničnega višjega pristava VI. pol. skupine; Vladimir Tomine pri okr. cestnem odboru za banovinskega uradniškega pripravnika za IX. pol. skupino; Angela Marinšek pri banski upravi v Ljubljani za banovinskega zvančično III. skupine; inž. Adolf Šoberl pri okr. cestnem odboru v Mariboru za banovinskega tehničnega višjega pristava; Anton Kokol pri banski upravi v Ljubljani za banov. arhivskega uradnika IX. pol. skupine; Franc Tretjak pri okr. načelstvu v Ptuj za banov. pisarja IX. pol. skupine; Karel Lampič pri upravi policije v Ljubljani za banov. zvančiča III. skupine pri banski upravi v Ljubljani; Peter Cerovac pri banski upravi v Ljubljani za banovinskega uradniškega pripravnika za IX. pol. skupino; Franc Dornik pri banski upravi v Ljubljani za banovinskega tajnika V. pol. skupine; inž. Ivo Zupančič pri banski upravi v Ljubljani za banov. kmetijskega svetnika IV. pol. skupine I. stopnje; Viktor Šobar pri upravi policije v Ljubljani za policijskega stražnika III. razreda v III. pol. skupini zvančič; Gojmir Kremžar pri predstojn. mestne policije v Kranju za policijskega stražnika II. razreda, zvančiča II. skupine; Franc Medle pri predstojništvu mestne policije v Kranju za policijskega stražnika II. razreda, zvančiča II. skupine; Franc Pibor pri gozdno-tehničnem oddelku za urejanje hudournikov v Ljubljani za pomožnega knjigovodjo IX. pol. skupine; Bogdan Švent pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani za uradniškega pripravnika za IX. pol. skupino; Franc Globovnik pri okr. načelstvu v Soboti za uradniškega pripravnika za X. pol. skupino; Lea Benčan pri javni bolnišnici v Celju za banovinskega zvančično II. pol. skupine; Alojzij Zajc pri banski upravi v Ljubljani za banov. zvančiča šoferja III. pol. skupine; Vlasta Dobnik pri banski upravi v Ljubljani za banov. uradniško pripravnico za IX. skupino; Anica Plenčar pri banski upravi v Ljubljani za uradniško pripravnico za IX. skupino; Pavel Gosar pri okr. cestnem odboru v Ljutomeru z uradnim sedežem v Gornji Radgoni za banov. cestnega nadzorniškega pripravnika za X. pol. skupino; Vilko Apia v bano-

Nemški vojni poročevalec na fronti

vinski bolnišnici v Mariboru za administrativnega uradnika VIII. pol. skupine; Josipina Brinšek v zavodu za slepo deca v Kočevju za banovinske uradniškega pripravnico za X. pol. skupino; Franc Kastelic pri okrajnem cestnem odboru v Slov. Konjicah za banov. tehnika IX. pol. skupine; Rudolf Barovič pri banski upravi v Ljubljani za banov. uradn. pripravnika; inž. Viljem Praprotnik pri tehn. oddelku banske uprave v Ljubljani za banov. tehn. pristava VIII. pol. skupine; Jože Ronko pri okr. cestnem odboru v Slov. Gradcu za banov. cestnega nadzornika uradn. pripravnika za IX. pol. skupino; Franc Gortnar v banov. bolnišnici v Ptuj za arhivaria VIII. pol. skupine; Viktor Zabkar pri okr. cestnem odboru v Litiji za banov. tehnika IX. pol. skupine; Srečko Bernik pri tehn. oddelku banske uprave v Ljubljani za banov. geometra uradniškega pripravnika za IX. pol. skupino; Franc Pezdin pri okr. cestnem odboru v Celju za banov. cestnega nadzornika uradniškega pripravnika za X. pol. skupino.

Odpuščen je iz banov. službe Oton Prah, banovinski uradn. pripravnik za IX. pol. skupino pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani.

Francoski begunci se vračajo v svoja domovja iz gozdov, kamor so se bili poskrili. Na desni in na levi so francoski tanki, ki so jih Nemci zavzeli.

DVIG

nite donosnost in učinek svojega dela z uporabo originalnih **SBW-voznih in industrijskih dvigalic** (vint), ki so izdelane iz jekla in železa in zato nad vse trpežne. Te dvigalice, stavbni material, poljedelske stroje, orodje itd. dobite v železnini

FR. STUPICA
LJUBLJANA, Gosposvetska 1

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo tekoči pri naročilu. — Pri oglaševanju reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinčna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Trgovska pomočnica

začetnica, s tremi razredi meseč. zole in tremi razr. trg. nad. zole, želi nastopiti službo. Gre tudi kot vzgojiteljica. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod št. 15. junijem »8117

Uradnik

star 30 let, z daljšo prakso v denarnem zavodu in strokovno izobrazbo v trgovini, zmožen popolnoma samostojnega knjigovodstva in korespondence, išče primerno zaposlitve. Nastop s 1. julijem, event. tudi takoj. Sprejme tudi mesto skladiščnika. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8189.

Vajenci

17 letno dekle

poštenih kmečkih staršev, močna, se želi izučiti v trgovini mešanega blaga. Pavlin Anica, Crna 10, p. Stahovica.

Službo dade

Poljsko delavko

takoj sprejme Fran Juhan, Srednje Gameljne.

16 letni fant

dobi takoj službo tekača v gostilni Brezovšek — Komenskega 26. (b)

Mesarski pomočnik

dober sekač, na čoku, zmožen vseh del, pošten, trezen, se takoj sprejme. Franc Ocvirk, mesar — Povšetova 38, Ljubljana.

Pekovskega pomočnika

dobrega delavca, z dožele, sprejemem; po možnosti z lastnim kolesom. Plača po dogovoru. Pekarna Prekopec, Sv. Jurij ob juž. žel. (b)

Pozor, mizarji!

Takoj sprejem v službo več dobrih pomočnikov. Hartlieb Bogoljub, Podkoren, Kranjska gora. (b)

Mlinarja

sprejem s 1. julijem. — Fran Juhan, Sred. Gameljne. (b)

Absolventinja

državne trgovske šole v Ljubljani — nadarjena, zanesljiva in poštena, se takoj sprejme. Reflektantinja naj se zgleda osebno pri ravnanju s šolo. (b)

Kupimo

Večjo množino sodov, rabljenih, vseh velikosti, kupimo. Produkta, Ljubljana, Tyrseva cesta. (b)

Bukova drva

vsako količino, kupim. — Bukov gozd, večje komplekse, kupim. Ponudbe na I. Meštrovič, eksport drva, Zagreb, Zrinjevac 15, telefon 23-612. (k)

Gunje

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčje volno, govejo dlako (arovec) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15.

Denar

Dolgoročno posojilo 8000 din proti vknjižbi na posvetilo na prvem mestu, iščem. Obvesti po dogovoru. Naslov: pove uprava »Slovenca« pod št. 8268. (a)

Posvetila

Posvetilo

v bližini Mirne na Doljenjskem ugodno prodaja Zore, Volčje njive 18 — Mirna. (p)

Gozd pri Rogatcu

140 oravov in sadonosnik prodam. Natančne podatke pismeno. Obrniti se na upravo »Slovenca« pod »Ugodna prilika« 8351. (p)

Stavbna parcela

ob banovinski cesti, 25 minut od mesta Celja, ca. 45.000 kv. m, napredaj za 70.000 din. Ponudbe na podr. »Slovenca« v Celju pod »70.000«. (p)

Velika trgovska hiša

v mestu Celju napredaj. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Trgovska hiša«. (p)

Prodaj

prve tri letnike revije »Kronika sloven. mest«, vezane, in pisalni stroj sistema »Mignon«. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 8105. (l)

Šeststanovanjsko hišo

na najprometnejšem kraju ob cesti, pripravo za obrt, triletni ure od mesta Kranja, pri industriji, po nizki ceni prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8210. (p)

Prodaj ali zamenjam

novi visokopritlični hišo, sadni in zelenjadni vrt. V hiši je elektrika, vodnjak; ob banovinski cesti Domžale—Kamnik, par minut od postaje Jarše-Mengeš. Polzeve se pri lastnikih Franc in Marija Slevce, Preserje št. 50, p. Radomlje. (p)

Posvetilo v Bosni

v lepem kraju, sestojee iz dveh enonadstropnih, novozidanih zgradb s pritliklinami, 26 oddelkov — napredaj. Cena povoljna, renta 30.000 din letno; nepremičnine uživajo davčno olajšavo zaradi novosti. Naslov v upravi »Slovenca« pod 8386. (p)

V okrajnem mestu Vrba-

ske banovine, važnem železniškem križišču, je napredaj

hiša

na najlepši v mestu, v središču. — Hiša ima velik

trgovski lokal

z modernimi izlozabami, v nadstropju pa veliko stanovanje. — Poleg hiše so pritlikline (ledenica in skladišče).

V istem kraju sta napredaj dve

veliki skladišči

in sicer eno na selišču, drugo na železn. postaji. Podrobnejša obvestila: Ljubša Popović, Dobričjn Vrbaška banovina.

Stanovanja

ISČEJO:

Komfortno stanovanje štiri do petsočno, iščem za avgust. Ponudbe na: dr. Vrtačnik, Trdinova 7.

SOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo takoj oddam. Povšetova ulica 71. (s)

Razno

Gumbice, gumbi, plise, monogrami, entel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union Vezanje perila, krasna predtiskana žen roč. dela

Vsakovrstno

pohištvo

dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi trdke

»OPRAVA«

Celovška cesta 50. Sprejemajo se naročila.

Ali

ste že naročili na

Slovenca?

Vsak

naročnik zavarovan

Preselitveno naznanilo

Vijudno sporočam vsem svojim cenj. odjemalcem, da sem preselil svojo trgovino špecerije, kolonijale, perutnine itd. iz Stolne 4 na

Koroško cesto 3 - Maribor

vis a vis pivovarne Tscheligi. Tudi tu bom nudil vsem svojim cenjenim odjemalcem prvovrstno blago po najnižjih cenah.

Priporočam se

Franc Travisan

Milnega mojstra

samostojnega v izdelovanju pralnega in toaletnega mila, z dokazano večletno prakso v večjih tovarnah — **išče domače podjetje.**

Pismene ponudbe z navedbo predizobrazbe na PUBLICITAS d. d., Zagreb, Ilica 9 pod »Majstor«

Prodamo

Pisalni stroj

prodamo. — Polzevedbe v upravi »Slov.«, Kopitarjeva 6.

Košnjo trave

pri Sv. Križu prodam. — Vprašati Sv. Petra cesta št. 34. (l)

Sveža jajca

zajamčena, zabož 720 kosov 510 din, franko prevoz, razpošilja trdka G. Drechsler, Tuzla. (l)

Damsko in moško kolo

popolnoma nova, za vsako ceno napredaj. Strojna delavnica, Sv. Petra cesta 85. (l)

VINA

Vam nudi Centralna vinarna v Ljubljani v svoji posodi najugodnejše TELEFON ŠTEV. 25-73

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisak Varujte se potvorbi!

+

Končano je mlado, nesrečno življenje našega dragega sina in brata

Vilkota Podlesnika

ki nas je dne 18. maja 1940 za vedno zapustil v 25. letu starosti. Tihe in mirno je bilo njegovo življenje, na tihem je bil tudi pokopan. Sv. maše zadržnice se bodo opravile v župni cerkvi v Hajdini pri Ptuj in v frančiškanski cerkvi v Mariboru. Prosimo tihega sožalja! V Mariboru, dne 4. junija 1940.

Rado Podlesnik, pis. rav. okrož. sod., oče; Matilda, mati; Mirko, brat.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega ljubelega soproga, brata in svaka, gospoda

Edvarda Voltmanna

se tem potom vsem najpriskrnejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo njegovemu šefu in vsem uslužbencem trdke Ant. Krisper za številno spremstvo na njegovi zadnji poti, nadalje gasilski četi iz Nadgorice in njegovemu naraščaju, zastopnikom Slovenskega lovskega društva in drugih društev in korporacij, kakor tudi vsem njegovim prijateljem in znancem, ki so ga v tako častnem številu spremili k zadnjemu počitku. Prisrčna zahvala tudi vsem darovalcem vencev in cvetja.

Žalujoči

Gospode duhovnike

vijudno obveščamo, da dobe za župne urade potrebne tiskovine v podružnici Jugoslovanske knjigarne v Kranju, Majdičeva hiša, sodnija.

+

Umrla je naša dobra mama, stara mama, gospa

Frančiška Devetak

v 87. letu starosti. — Pogreb bo v sredo, dne 5. junija 1940 ob šestih iz hiše žalosti, Glince, Cesta V. št. 27, na viško pokopališče.

V Ljubljani, dne 4. junija 1940.

Zalujoči družini: Pavločič in Devetak.

E. Claes:

2

Pokojni župnik Kampens

Iz flamščine prevedel L. Ogrin

Ko je nekoč mesar Jan van Seppes dajal javno pohujšanje v vasi s tem, da je precej natrkan šel po vasi, pa so mu neki nesramneži slekli hlače — kar Jana van Seppesa ni nič oviralo, da ne bi šel v druge gostilne — je župnik Kampens še istega večera šinil v njegovo hišo ter Jana pred očmi njegove lastne žene in njegovih sedmero otrok trikrat pošteno oplazil okrog ušes, da se je Jan takoj strezil. Pri odhodu pa mu je župnik Kampens še zaščel:

»Pa glej, da se mi kmalu pokažeš v spovednico, grdoča, boš vsaj vedel, koliko te stane, takole se ga nalesti!«

In Jan van Seppesovi lastni ženi in njegovim sedmero otrokom se je zdelo čisto prav, da ga je gospod župnik tako pošteno stresel; da, bili so celo ponosni na to da se je gospod župnik lastnoročno zavzel za red v njihovi hiši.

Kaj pa Jan?

»Gospod župnik lahko kaj takega stori, saj je taka njegova pravica in dolžnost... Ampak, naj le kdo drugi poskusi položiti svoje parklje name...!«

Od takrat pa, če se je Jan v kaki gostilni le preveč širokoustil, kako je močan in kaj si vse upa, da se celo strahov nič ne boji, je bilo dosti, če mu je kdo rekel: »No Jan, kako je že bilo takrat s tistimi hlačami in gospodom župnikom?«... pa je Jan takoj utihnil.

Reči hočem samo, da je bil pokojni župnik Kampens človek, ki je vedel, kako je treba ravnati s preprostim ljudmi, če jih hoče spraviti naravnost v nebesa. Sam je bil sin kmečkih staršev in svoje župljane je do dobra po-

znal. Nikdar ni imel pri nas noben župnik take besede, kakor on.

Ljudje namreč še niso pozabili, kako je bilo takrat, ko je v vasi izbruhnila nalezljiva bolezen, kolera, ki je pomorila skoro polovico prebivalstva in je župnik Kampens sam, noč in dan, teden za tednom, skrbel za bolnike.

Spal je kar sede, čez dan pa je hodil od hiše do hiše; tu je pomagal enemu z mirno vestjo odditi v nebesa; tam je moral drugega, ki mu je uprav pokopal otročička, prepričevati, da bo že ozdravil; povsod je dajal ljudem zdravlila in večkrat sredi noči nosil umirajočim popotnico ter skušal tolažiti vse, ki jim je kdo umrl. Sploh se ne da povedati, kaj vse je takrat rajni župnik Kampens storil za našo župnijo. Res je, da je zdravnik iz sosedne vasi prišel vsak dan nekoliko pogledat — eno urico ali kaj — toda v ostalem je bil gospod župnik za vse sam. Stari ljudje vedo celo povedati, kako so ga videli nekoč na pokopališču z lopato v roki, ko je pomagal kopati jame. Peer Pegger, takratni grobar, ni mogel sam več zmagovati.

Ko pa je kolera prenehala in nevarnost prešla, je gospod župnik sam zbolel. Cele dneve je visel med življenjem in smrtjo in sam dekan iz Diesta mu je prišel streč. In tako resnično, kot sedaj sedim na stolu, so prišli župljani pred župnišče in po cele ure na kolenih molili očenaše in česčenamarije tako, da so končno le nebo prisilili, da je župnik okrevale. Prav v svojo posteljo je slišal njihove glasne molitve in edino, kar je rekel svoji služkinji je bilo: »Rozalka, punca, pojdi vendar povedati ljudem, naj gredo domov; saj se bodo še prehlad nakopali!« Potem pa je gotovo celo uro na tihem jokal, kar ga je tako ganila ljubezen njegovih župljanov.

Gospod župnik je ozdravil. Gospod Bog gotovo ni mogel biti tako srgde, da bi nam ga vzel. In prvo nedeljo, ko je župnik spet pe-

slovesno mašo, so bili vsi ljudje iz vasi v cerkvi, staro in mlado, fantje in dekleta; mislim, da so vse hiše ostale prazne. Tedaj so ljudje videli, kako se je župnik postaral in, da po tej bolezni ne bo nikdar več posebnost trden v nogah, čeprav je imel komaj pet križev.

Tisto leto je naša vas tudi zaobljubila na romanje k sv. Roku v Binkom. Kajti samo s pomočjo tega velikega svetnika se je posrečilo pregnati kugo iz vasi, je pravil gospod župnik. In tako so romali vsako leto na ponekdaj v mesecu avgustu štiri ure tja in štiri ure nazaj, močje peš, otroci pa so se spravili na vozove. Župnik Kampens se je vedno vozil z njimi vred na županovem kolesju, na katerem je bila tudi debela sveča za sv. Roka. Videti bi morali, s kakšno pobožnostjo so ljudje molili okrog kapelice tega hagelandskega svetnika. Zato ni nič čudnega, če od takrat v naši vasi ni bilo nikdar več nobene nalezljive bolezni. V našo cerkev so postavili tudi lepo sliko sv. Roka in mnoga leta niso nobenega svetnika, celo sv. Antona ne, vneteje častili kot sv. Roka.

Potem pa, — tega morda še ne veste, — imena sv. Roka ni v litanijah vseh svetnikov. Ljudje sicer ne vedo, kako je to mogoče, prepričani pa so, da so tisti, ki so litanije delali, naredili zelo resno napako Svetnika, kakršen je sv. Rok, šteti čisto preprosto med »Vsi svetniki božji, in nič drugega, to je vendar nezasišeno! Rajni župnik Kampens sam se je pomankljivosti zavedal in kadar je molil v cerkvi litanije vseh svetnikov, je vedno posebno povdaril:

»Sveti Bernard — prosí za nas.«

»Sveti Dominik — prosí za nas.«

»Sveti Rok, ki je z naše fare kolero pregnal in ki ima pod svojo sliko v naši cerkvi svoj nabiralnik — prosí za nas.«

1 Hageland = belg. pokrajina

